

Adrian Duda

Mikołaj Małecki

Charakter prawny art. 178 § 1a Kodeksu karnego.

Uwagi do projektu nowelizacji

Streszczenie

W artykule został omówiony projektowany artykuł 178 § 1a *Kodeksu karnego*, zgodnie z którym ustawowe zagrożenie karą za spowodowanie ciężkiego wypadku przez sprawcę znajdującego się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, albo sprawcę, który zbiegł z miejsca zdarzenia, ma wynosić co najmniej 2 lata pozbawienia wolności. Autorzy wskazują, że projektodawca wydaje się nie zdawać sobie sprawy z konsekwencji wprowadzenia do *Kodeksu karnego* przepisu o takiej treści, a także pomija kontrowersje, związane z prawnym charakterem omawianej instytucji, pojawiające się w nauce prawa karnego i w orzecznictwie. Zdaniem autorów, przepis wymaga przerehabrowania i dostosowania do aktualnie obowiązujących regulacji *Kodeksu karnego*.

Słowa kluczowe

Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, ustawowe zagrożenie karą, nadzwyczajne obostrzenie kary, zasady prawidłowej legislacji.

* * *

1. Wprowadzenie

Sejm rozpoczął prace nad rządowym projektem nowelizacji *Kodeksu karnego*, zaostrzającym odpowiedzialność karną za zachowania podejmowane w ruchu drogowym¹. Jak wskazuje Ministerstwo Sprawiedliwości, „zmiany wymierzone są w skrajnie nieodpowiedzialnych kierowców, którzy powodują śmierć i zniszczenia na polskich drogach, a ich ofiarami są niejednokrotnie dzieci. (...) Obecne przepisy nie pozwalają na skuteczne ściganie sprawców groźnych przestępstw i wykroczeń drogowych, a czasem stanowią wręcz zachętę do zachowań powodujących tra-

Mgr Adrian Duda, doktorant w Katedrze Prawa Karnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków,
Dr Mikołaj Małecki, Katedra Prawa Karnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

¹ Zob. rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – *Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw*, druk sejmowy nr 1231, Sejm VIII kadencji, przebieg prac legislacyjnych: <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/druk.xsp?nr=1231>.

giczne skutki”². Projekt przygotowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości 21 września 2016 r.³ został przyjęty przez Radę Ministrów i przedstawiony Marszałkowi Sejmu jako inicjatywa ustawodawcza dnia 17 stycznia 2017 r.⁴

2. Analiza legalna projektowanej nowelizacji

W poniższych rozważaniach zostanie przeanalizowana propozycja dodania w artykule 178 k.k. nowego paragrafu 1a o treści: „W wypadku określonym w § 1, w stosunku do sprawcy, który popełnił przestępstwo określone w art. 177 § 2, dolna granica ustawowego zagrożenia wynosi 2 lata pozbawienia wolności” (podkr. autorów).

Przypomnijmy, że art. 178 § 1 k.k., do którego odsyła przytoczony przepis, określa przesłanki surowszej odpowiedzialności karnej sprawcy przestępstwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, który popełnił czyn w stanie nietrzeźwości lub odurzenia albo zbiegł z miejsca zdarzenia. Przepis ten głosi: „Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173, 174 lub 177 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę” (podkr. autorów).

Natomiast art. 177 § 2 k.k., wymieniony w projektowanym przepisie, określa znamiona tzw. *ciężkiego wypadku*, polegającego na nieumyślnym spowodowaniu ciężkich obrażeń ciała lub śmierci innej osoby w wyniku niezachowania bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym: „Jeżeli następstwem wypadku (o którym mowa w § 1, czyli nieumyślnego wypadku komunikacyjnego – *uwaga autorów*) jest śmierć innej osoby albo ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8”.

Analiza projektowanej nowelizacji prowadzi do następujących spostrzeżeń i konstatacji.

1.

Ministerstwo Sprawiedliwości uzasadnia wprowadzenie nowego artykułu 178a § 1a k.k. w następujący sposób: „W zakresie prawa karnego materialnego na szczególną uwagę zasługuje kwestia prawidłowego ustalenia w ustawie zagrożeń karnych za niektóre rodzaje przestępstw, związanych z naruszeniem bezpieczeństwa w ruchu lądowym. Szczególnie wyrazistym przykładem zbyt łagodnej sankcji

² *Stop piratom drogowym i podniesienie bezpieczeństwa w obrocie prawnym – projekty Ministerstwa Sprawiedliwości przyjęte przez rząd*. Informacja opublikowana w dniu 10 stycznia 2017 r., <https://ms.gov.pl/pl/informacje/news,8951,stop-piratom-drogowym-i-podniesienie.html>.

³ Zob. przebieg prac nad projektem na stronie Rządowego Centrum Legislacji, <http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12290150>.

⁴ Zob. <http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12290150/12380192/dokument268840.pdf>.

karnej, nieadekwatnej do społecznej szkodliwości typu czynu, jest zagrożenie za spowodowanie, w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, wypadku, którego następstwem jest śmierć innej osoby albo ciężki uszczerbek na jej zdrowiu. Przepis art. 177 § 2 w zw. z art. 178 § 1 k.k. aktualnie przewiduje za taki czyn karę pozbawienia wolności, której dolna granica wynosi 9 miesięcy. Zdaniem projektodawcy, jest to kara w rażącym stopniu niewspółmierna do rzeczywistej zawartości kryminalnego bezprawia tego typu czynów. Spostrzeżenie to jest w pełni uprawnione, jeżeli się weźmie pod uwagę orzekane przez sądy kary za przestępstwo spowodowania wypadku ze skutkiem śmiertelnym lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, przez sprawców znajdujących się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo którzy zbiegli z miejsca zdarzenia. W 2015 r. na 112 wyroków skazujących w odniesieniu do tej kategorii sprawców 26 wymierzono w zawieszeniu, w 2014 r. – 38 warunkowych zawiesznień na 151 wyroków, a w 2013 r. – 93 (!) na 252 wyroki (dane Ministerstwa Sprawiedliwości). Stąd proponuje się wprowadzenie przepisu art. 178 § 1a k.k., który w takich przypadkach ustalałby dolną granicę ustawowego zagrożenia w wysokości 2 lat pozbawienia wolności, co odpowiadałoby stopniowi szkodliwości społecznej tych czynów, zwłaszcza godzeniu w szczególnie cenne dobra prawem chronione, jakimi są życie i zdrowie ludzkie w poważnych rozmiarach. Czyny te spowodowane są zaś przez sprawców, którzy prowadzili pojazd, mając świadomość tego, że znajdują się w stanie nietrzeźwości lub odurzenia”⁵.

Jak widać, zdaniem projektodawcy, proponowany art. 178 § 1a k.k. zmienia granice ustawowego zagrożenia karą przewidziane za przestępstwo opisane w art. 177 § 2 k.k. w taki sposób, że ustala dolną granicę zagrożenia za ten czyn zabroniony na 2 lata pozbawienia wolności. W rezultacie sankcją za wypadek określony w art. 177 § 2 k.k., popełniony w warunkach opisanych w art. 178 § 1 k.k. (nietrzeźwość, zbiegnięcie z miejsca zdarzenia), ma być kara pozbawienia wolności trwająca nie krócej niż 2 lata. Wynika to wyraźnie z uzasadnienia omawianego projektu, w którym wskazuje się, że:

- należy prawidłowo ustalić „zagrożenia karne” za niektóre rodzaje przestępstw;
- art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. jest przykładem zbyt łagodnej „sankcji”;
- w opisanej sytuacji aktualny przepis przewiduje karę pozbawienia wolności, której „dolna granica wynosi 9 miesięcy”;
- dlatego proponuje się wprowadzenie artykułu 178 § 1a k.k., który ustalałby „dolną granicę ustawowego zagrożenia” w wysokości 2 lat pozbawienia wolności (*podkr. autorów*).

Zaproponowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości treść art. 178 § 1a k.k. w pełni odpowiada założeniom opisanym w uzasadnieniu projektu – przepis wy-

⁵ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 1231, Sejm VIII kadencji, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/8F0BA081A8FDB4E6C12580B3003BEA27/%24File/1231.pdf>.

rażnie stanowi, że w omawianych sytuacjach „dolna granica ustawowego zagrożenia” wynosi 2 lata pozbawienia wolności (*podkr. autorów*).

Przedstawiona w uzasadnieniu projektu argumentacja, w związku z jednoznacznym brzmieniem omawianego przepisu, skłania do kategoriycznie negatywnej oceny proponowanego rozwiązania.

2.

Stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie prawnego charakteru art. 178 § 1a k.k., a także zaproponowana treść nowej regulacji, wskazuje na niedostateczną wiedzę projektodawcy o instytucji określonej w obowiązującym art. 178 § 1 k.k., z którą integralnie powiązany ma zostać nowy art. 178 § 1a k.k. Twórca projektu nie zdaje sobie sprawy z konsekwencji uchwalenia art. 178 § 1a k.k. w zaproponowanym przez siebie kształcie. Nie odnosi się do nich w uzasadnieniu projektu i nie uwzględnia kontrowersji dotyczących prawnego charakteru obowiązującego art. 178 § 1 k.k., o których będzie mowa poniżej. W rezultacie tych zaniedbań proponowana nowelizacja może doprowadzić do wielu niespójności i komplikacji interpretacyjnych.

Funkcjonujące w literaturze i orzecznictwie poglądy w sprawie prawnego charakteru art. 178 § 1 k.k. podzielić można na trzy grupy:

- 1) zgodnie ze stanowiskiem większościowym, mamy tu do czynienia z instytucją sądowego wymiaru kary, sprowadzającą się do nadzwyczajnego obostrzenia kary za popełnienie czynu zabronionego w stanie nietrzeźwości lub odurzenia, bądź za zbiegnięcie z miejsca zdarzenia po popełnieniu przestępstwa;
- 2) w myśl stanowiska konkurencyjnego, art. 178 § 1 k.k. określa w specyficzny sposób kilka kwalifikowanych typów czynu zabronionego pod groźbą kary;
- 3) koncepcja mieszana wskazuje na niejednorodny charakter prawny art. 178 § 1 k.k.: w zakresie stanu nietrzeźwości bądź odurzenia są to kwalifikowane typy czynu zabronionego, zaś w zakresie zbiegnięcia z miejsca zdarzenia mamy do czynienia z instytucją sędziowskiego wymiaru kary (*podkr. autorów*).

Zwolennikami podejścia traktującego art. 178 § 1 k.k. jako instytucję sądowego wymiaru kary są m.in. A. Zoll⁶, M. Dąbrowska-Kardas i P. Kardas⁷,

⁶ Zob. A. Zoll, *Kilka uwag w związku z charakterem prawnym norm sankcjonujących wynikających z art. 178 § 1 k.k.*, (w:) *Teoretyczne i praktyczne problemy współczesnego prawa karnego. Księga jubileuszowa dedykowana prof. T. Bojarskiemu*, red. A. Michalska-Warias, I. Nowikowski, J. Piórkowska-Flieger, Lublin 2011, s. 635 i n. Autor zauważa, że sprawcą przestępstw wskazanych w art. 178 k.k. może być nie tylko prowadzący pojazd, ale również inne osoby. „Ich stan psychofizyczny może nie mieć żadnego wpływu na ocenę społecznej szkodliwości”. Nie zawsze również pozostawanie pod wpływem alkoholu przez osoby nieprowadzące pojazdu będzie naruszało jakąkolwiek regułę postępowania. Konieczność wymierzenia wyższej kary nie istnieje *in abstracto*, ale może być uzasadniona dopiero w konkretnym przypadku. Stąd zasadne jest rozumienie art. 178 k.k. jako przesłanek nadzwyczajnego obostrzenia kary, a nie typu kwalifikowanego czynu zabronionego.

⁷ Zob. M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, *Odpowiedzialność za spowodowanie wypadku komunikacyjnego w świetle regulacji nowego Kodeksu karnego z 1997 r.*, cz. II, Pal. 1999, nr 3, s. 36-41. Autorzy zwracają uwagę, iż art. 178 k.k. nie zawiera tzw. *powtórzonego skróconego opisu znamion*

R. A. Stefański⁸, J. Wojciechowski⁹, T. Krawczyk¹⁰, J. M. Iwaniec¹¹, K. J. Pawelec¹², J. Kulesza¹³, D. Mieczkowska¹⁴, T. Razowski¹⁵, J. Lachowski¹⁶, J. Piórkowska-Flieger¹⁷ oraz R. G. Hałas¹⁸.

Punktem wyjścia jest w tym ujęciu brzmienie art. 178 § 1 k.k., który mówi o „skazywaniu” sprawcy określonego przestępstwa, a więc wyraźnie wskazuje na sędziowski wymiar kary, kształtowany podczas skazywania danej osoby za już przypisane jej przestępstwo. W końcowej części przepisu ustawodawca określa

typów czynów zabronionych w nim wskazanych. Skoro w art. 178 k.k. zawarto sformułowanie „skazyjąc sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173, 174 lub 177 k.k., należy przyjąć, że nie dochodzi do połączenia znamion typów opisanych w tych przepisach z tymi, wskazanymi w art. 178 k.k. Omawiany przepis może mieć zastosowanie dopiero po przesądzeniu, że zarzucone zachowanie stanowi jedno z przestępstw wymienionych w art. 178 k.k.

⁸ Zob. R. A. Stefański, *Wypadek w komunikacji jako przestępstwo w nowym Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 1998, nr 10, s. 66. Autor podkreśla, że trudno traktować jeden przepis jako statuujący po części typy kwalifikowane, a po części okoliczności nadzwyczajnego wymiaru kary. Autor ten podkreśla też, że zwrot „skazyjąc sprawcę” przesądza, iż przepis ten określa instytucję wymiaru kary. Zob. R. A. Stefański, (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Filar, Warszawa 2016, s. 1063 i n.

⁹ Zob. J. Wojciechowski, *Kodeks karny. Komentarz. Orzecznictwo*, Warszawa 2000, s. 343–344.

¹⁰ Zob. T. Krawczyk, *Niektóre konsekwencje teoretyczno-prawne art. 178 k.k.*, Prok. i Pr. 2001, nr 11, s. 46–47. Autor wskazuje, że o charakterze art. 178 k.k. jako instytucji należącej do nadzwyczajnego wymiaru kary świadczy fakt, że w art. 42 § 3 k.k. (w ówczesnym brzmieniu) mowa była o możliwości orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów dopiero wówczas, gdy zostanie sprawcy przypisane jedno z wymienionych tam przestępstw. Przepis ten wymieniał art. 173, 174 i 177 k.k., a nie wymieniał art. 178 k.k. Ten sposób argumentacji pozostaje aktualny na gruncie obecnego brzmienia art. 42 k.k. W art. 42 § 2 k.k. mowa jest o obowiązku orzeczenia środka karnego, jeśli sprawca popełnił przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, będąc w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia określonego w artykułach 173, 174 i 177 k.k. Gdyby art. 178 k.k. statuował odrębny typ czynu zabronionego, to ustawodawca prawdopodobnie posłużyłby się w art. 42 § 2 k.k. jego numerem.

¹¹ Zob. J. M. Iwaniec, *Glosa do uchwały Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1999 r., sygn. I KZP 4/99*, *Wojskowy Przegląd Prawniczy* 2002, nr 2, s. 128–132. Autor zauważa, że zbiegnięcie z miejsca zdarzenia należy do okoliczności branych pod uwagę przy wymiarze kary, a nie tych, wpływających na społeczną szkodliwość czynu.

¹² Zob. K. J. Pawelec, *Glosa do wyroku SN z dnia 15 marca 2001 r., sygn. III KKN 492/99*, *Jurysta* 2002, nr 2, s. 20.

¹³ Zob. J. Kulesza, *Glosa do postanowienia SN z dnia 28 czerwca 2006 r., sygn. II KK 285/05*, Prok. i Pr. 2008, nr 4, s. 155–168.

¹⁴ Zob. D. Mieczkowska, *Odpowiedzialność karna sprawcy wypadku komunikacyjnego przy zbiegnięciu z miejsca zdarzenia. Przegląd doktryny i orzecznictwa*, Paragraf na Drodze 2013, nr 5, s. 32.

¹⁵ Zob. T. Razowski, (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2014, s. 363.

¹⁶ Zob. J. Lachowski, (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrzošek, Warszawa 2016, s. 825: „Należy podkreślić, że jakkolwiek komentowane uregulowanie zawiera okoliczności uzasadniające surowsze potraktowanie sprawcy przestępstwa z art. 173, 174 i 177 k.k., to jednak nie posługuje się ono samodzielną sankcją charakterystyczną dla typizacji kwalifikującej”.

¹⁷ Zob. J. Piórkowska-Flieger, (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. T. Bojarski, Warszawa 2016, s. 484.

¹⁸ Zob. R. G. Hałas, (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2017, s. 873–875.

także odpowiedni przelicznik dolnej i górnej granicy sankcji, uzależniony od ustawowego zagrożenia karą. Po zastosowaniu art. 178 § 1 k.k., ustawowe zagrożenie karą nie ulega zmianie, lecz jedynie konkretnemu sprawcy zostaje wymierzona surowsza kara pozbawienia wolności.

Najbardziej rozpowszechnione ujęcie art. 178 § 1 k.k. jako podstawy nadzwyczajnego obostrzenia kary spotkało się z aprobatą Sądu Najwyższego, który stwierdził: „Sformułowanie zawarte w art. 178 k.k. »skazując sprawcę (...) sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę« nie oznacza, że górna granica zagrożenia ustawowego za przestępstwo określone w art. 177 § 1 k.k. ulega zmianie”¹⁹. Sąd Najwyższy powtarzał tę tezę w kolejnych orzeczeniach, argumentując, że „powołana norma materialno-prawna nie zawiera przede wszystkim znamion odrębnego typu przestępstwa, które mogłoby zostać przypisane oskarżonemu, lecz określa okoliczności powodujące surowszą odpowiedzialność sprawców przestępstw z art. 173, 174 lub 177 k.k.”²⁰.

Mniejszościowy pogląd, uznający art. 178 § 1 k.k. za konglomerat typów kwalifikowanych, reprezentuje K. Szmidt, a aprobuje go (bez uzasadnienia) M. Budyn-Kulik²¹. Opowiadał się za nim również K. Buchała²². Pierwszy ze wskazanych autorów uważa, że mimo zastosowania „bardziej skomplikowanej metody techniczno-legislacyjnej” należy przyjąć, iż art. 178 k.k. jest pod względem charakteru prawnego tożsamy z art. 145 § 3 i 4 k.k. z 1969 r. Autor zarzuca również Sądowi Najwyższemu przykładanie zbyt dużej wagi do zasad techniki prawodawczej, będących jedynie uchwałą Rady Ministrów i nie wiążących organów władzy sądow-

¹⁹ Uchwała SN z dnia 16 marca 1999 r., sygn. I KZP 4/99, OSNKW 1999, nr 5–6, poz. 27.

²⁰ Wyrok SN z dnia 4 sierpnia 2010 r., sygn. III K 5/10, LEX nr 603781.

²¹ Zob. M. Budyn-Kulik, (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2015 (wydanie elektroniczne LEX), komentarz do art. 178 k.k., teza 1.

²² Zob. K. Buchała, (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–277*, t. 2, red. A. Zoll, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 1999, s. 403: „Za stanowiskiem przemawiającym za drugim rozwiązaniem, a więc za uznaniem okoliczności wymienionych w art. 178 za elementy kwalifikujące więc typ czynów zabronionych, o których jest mowa w tym przepisie, przemawia przede wszystkim to, że okoliczności te, szczególnie stan nietrzeźwości i działanie pod wpływem środka odurzającego, stanowią charakterystykę czynu zabronionego, rzutując w istotny sposób na społeczną szkodliwość samego czynu. W obu wypadkach mamy bowiem do czynienia z rażącym naruszeniem zasad bezpieczeństwa w ruchu. Inaczej przedstawia się sprawa w wypadku zbiegnięcia sprawy z miejsca zdarzenia. Zbiegnięcie jest bowiem nowym czynem, który czasowo następuje po dokonaniu czynu zabronionego określonego w art. 173, 174 lub 177. Zbiegnięcie z miejsca zdarzenia należałoby więc traktować jako okoliczność zaostrzającą wymiar kary, a nie znamię kwalifikujące typ czynu zabronionego. Wniosek taki prowadzi do dualistycznego, co do charakteru prawnego, potraktowania instytucji określonej w art. 178. Nie jest to wniosek zadowalający. Również zbiegnięcie z miejsca zdarzenia należy potraktować jako element kwalifikujący typ czynu zabronionego, prowadzący do konstrukcji przestępstwa wieloczołowego. W art. 178 określone są więc znamiona kwalifikujące typy czynu zabronionego wymienione w tym przepisie”.

niczej. Z zasad techniki legislacyjnej da się wyprowadzić konkluzję przeciwną do tezy Sądu Najwyższego – argumentuje K. Szmidt²³.

Zwolennikiem koncepcji mieszanej, doszukującym się w art. 178 § 1 k.k. dwóch niejednorodnych instytucji prawa karnego, jest G. Bogdan²⁴, a wcześniej argumentował na jej rzecz K. Buchała²⁵. Odróżniają oni merytoryczny charakter stanu odurzenia lub nietrzeźwości od zbiegnięcia z miejsca zdarzenia, podkreślając, że ten pierwszy rzutuje na ocenę stopnia społecznej szkodliwości danego czynu przypisywanego sprawcy, natomiast zbiegnięcie z miejsca zdarzenia jest osobnym czynem, podejmowanym po popełnieniu przestępstwa. Stąd też stan odurzenia lub nietrzeźwości nadaje się, by być znamieniem czynu zabronionego, zaś zbiegnięcie z miejsca zdarzenia jest zachowaniem sprawcy uwzględnianym w fazie wymierzania kary za przypisanie przestępstwo, na zasadzie art. 53 § 2 k.k. G. Bogdan twierdzi ponadto, że sposób określenia sankcji typów kwalifikowanych zawartych w art. 178 k.k. z uwzględnieniem odesłania do innych przepisów, jest zabiegiem stylistycznym i nie ma większego znaczenia interpretacyjnego.

To ostatnie, eklektyczne i mieszane podejście jest wzmocnione najnowszym orzecznictwem Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, wyrosłym na gruncie równie kontrowersyjnego co do konstrukcji art. 178a § 4 k.k.²⁶ Wzmacnia je także dyskusja naukowa dotycząca tego przepisu²⁷.

3.

Nie podejmując próby rozstrzygnięcia kontrowersji związanych z prawnym charakterem art. 178 § 1 k.k., wskazać należy, iż ewentualne wejście w życie pro-

²³ Zob. K. Szmidt, *Glosa do uchwały SN z dnia 16 marca 1999 r., sygn. I KZP 4/99 (dotyczy wykładni art. 178 k.k.)*, Prok. i Pr. 2001, nr 3, s. 115 i n.

²⁴ Zob. G. Bogdan, (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz LEX.*, t. II. *Komentarz do art. 117–277.*, red. A. Zoll, Warszawa 2013, s. 517 i n.

²⁵ Zob. K. Buchała, (w:) *Kodeks...*, *op. cit.*, s. 402–403.

²⁶ Zob. postanowienie SN z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. I KZP 22/11, OSNKW 2012, nr 1, poz. 6: „jeżeli modyfikacja sankcji karnej uzasadniona jest okolicznościami poprzedzającymi określony czyn lub też następującymi po jego popełnieniu, powinien być on traktowany jako instytucja sądowego wymiaru kary. Jeżeli zaś określone w danym przepisie okoliczności, które rzutują na wysokość sankcji karnej, bezpośrednio powiązane są z czynem i mają znaczenie dla oceny stopnia jego społecznej szkodliwości, należy uznać, że konstytuują one typ czynu zabronionego (kwalifikowany lub uprzywilejowany)”. Zob. też wyrok SO w Elblągu z dnia 8 września 2011 r., sygn. VI Ka 255/11, Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku 2013, nr 2, s. 220 i n. Zdaniem tego sądu, art. 178a § 4 k.k. ma charakter eklektyczny, mieszany i wieloodmianowy, ponieważ „zarówno wskazuje znamię typu kwalifikowanego przestępstwa z § 1, jak i przewiduje nadzwyczajne obostrzenie kary wobec sprawcy przestępstwa z § 1 (...). Wskazana w § 4 art. 178a k.k. okoliczność dotycząca uprzedniej karalności za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. powiązana jest bowiem z osobą sprawcy, nie zaś ze znamionami popełnionego przestępstwa typu podstawowego, które zostało opisane w § 1 art. 178a k.k. Uprzednia karalność, w tym także za określony rodzajowo czyn z art. 178a § 1 k.k., stanowi przypadek recydywy ogólnej jednorodnej i jest okolicznością wpływającą na zwiększenie zagrożenia karą (...)”.

²⁷ Zob. M. Małecki, *Glosa do wyroku SN z dnia 15 listopada 2013 r., sygn. III KK 326/13*, Orzecznictwo Sądów Polskich 2014, nr 12, s. 1682–1692, wraz z cytowaną tam literaturą.

jektowanego art. 178 § 1a k.k. doprowadzi do multiplikacji i pogłębienia się wątpliwości, związanych z prawidłowym rozumieniem i stosowaniem obu omawianych przepisów, a także innych regulacji części ogólnej *Kodeksu karnego*, takich jak:

- art. 37a k.k. (modyfikator sankcji uzależniony od górnej granicy ustawowego zagrożenia),
- art. 37b k.k. (sekwencja kar) czy
- art. 60 k.k. określający zasady nadzwyczajnego złagodzenia kary.

Aby to unaocznić, przeanalizowane zostały poniżej *cztery warianty interpretacyjne*, oparte na określonym stanowisku w sprawie normatywnego charakteru nowej regulacji proponowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości, w kontekście obowiązującego art. 178 § 1 k.k. Przeprowadzone analizy dotyczą sytuacji, w której oba omawiane przepisy aktualizują się jednocześnie w danym stanie faktycznym. Przykładowo: kierowca prowadził pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości i spowodował w tym stanie wypadek drogowy ze skutkiem śmiertelnym, wyczerpując znamiona czynu zabronionego z art. 177 § 2 k.k. Sytuacja ta wypełnia przesłanki wskazane w art. 178 § 1 k.k., a jednocześnie podpada pod projektowany art. 178 § 1a k.k.

Wariant 1. Proste odczytanie projektowanego art. 178 § 1a k.k. w kontekście większościowego poglądu doktryny na temat art. 178 § 1 k.k.

W pierwszym wariantcie art. 178 § 1a k.k. odczytywany jest, zgodnie z intencją projektodawcy i językowym brzmieniem przepisu, jako zmiana dolnej granicy ustawowego zagrożenia karą, przy respektowaniu większościowego stanowiska doktryny i orzecznictwa w kwestii prawnego charakteru art. 178 § 1 k.k. (nadzwyczajne obostrzenie kary).

Na gruncie tego ujęcia, czyn zabroniony z art. 177 § 2 k.k. popełniony w warunkach określonych w art. 178 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1a k.k., jest kwalifikowanym typem wypadku komunikacyjnego, z podwyższoną dolną granicą sankcji, co ilustruje tabela 1.

Tabela 1

projektowany art. 178 § 1a k.k.	art. 177 § 2 w zw. z art. 178 § 1a k.k.	art. 178 § 1 k.k.
zmiana dolnej granicy ustawowego zagrożenia karą	typ kwalifikowany, zagrożony karą pozbawienia wolności od lat 2 do 8	nadzwyczajne obostrzenie kary w górnej granicy (do 12 lat)

A zatem, za spowodowanie w stanie nietrzeźwości wypadku komunikacyjnego ze skutkiem śmiertelnym, sprawcy grozi kara pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 2.

W tym ujęciu problematiczne staje się określenie górnej granicy kary grożącej za popełnienie występku z art. 177 § 2 k.k. (podkr. autorów). Projektowany art. 178 § 1a k.k. nie ingeruje w górną granicę sankcji, dlatego kara mogłaby zostać zwiększona wyłącznie w rezultacie zastosowania nadzwyczajnego obostrzenia kary z art. 178 § 1 k.k., na etapie sędziowskiego wymiaru kary.

Nie jest również jasne, jak w tym ujęciu potraktować przewidzianą w art. 178 § 1 k.k. obligatoryjną podstawę do obostrzenia dolnej granicy ustawowego zagrożenia karą. Nie wiadomo, czy i na jakiej podstawie miałyby zostać wyłączone zastosowanie art. 178 § 1 k.k. w zakresie obostrzenia dolnej granicy sankcji, skoro oba omawiane przepisy odnoszą się do zupełnie innych kwestii – art. 178 § 1a k.k. określa abstrakcyjną granicę sankcji, natomiast art. 178 § 1 k.k. opisuje zasady nadzwyczajnego obostrzenia kary.

Wariant 2. Piętrowe zastosowanie projektowanego art. 178 § 1a k.k. i art. 178 § 1 k.k.

Z uwagi na normatywną odmienność art. 178 § 1 k.k. (nadzwyczajne obostrzenie) i art. 178 § 1a k.k. (modyfikator sankcji), należy rozważyć możliwość piętrowego zastosowania obu instytucji.

Nowy art. 178 § 1a k.k. wypowiada się wyłącznie o dolnej granicy zagrożenia, przewidzianego za czyn opisany w art. 177 § 2 k.k., popełniony w warunkach art. 178 § 1 k.k. W tym zakresie mamy do czynienia z generalnym modyfikatorem sankcji. Proponowana regulacja nie wyklucza jednak jednoczesnego zastosowania art. 178 § 1 k.k., który aktualizuje się na innym etapie stosowania prawa, a mianowicie w fazie sędziowskiego wymiaru kary za czyn określony w art. 177 § 2 k.k. (podkr. autorów). Przepiętrowość to, w rezultacie zastosowania art. 178 § 1a k.k. zagrożone jest karą pozbawienia wolności od lat 2 do 8, a skazując sprawcę tego czynu w warunkach opisanych w art. 178 § 1 k.k., sąd orzeka karę pozbawienia wolności w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę. Punktem wyjścia do nadzwyczajnego obostrzenia kary są więc 2 lata pozbawienia wolności, wprowadzone do sankcji za sprawą art. 178 § 1a k.k., czyli $2 + 1 = 3$ lata. Sąd może orzec karę do górnej granicy zagrożenia zwiększonego o połowę, czyli $8 + 4 = 12$ lat.

Konsekwencją takiej interpretacji byłaby konieczność orzekania obostrzonej kary pozbawienia wolności w granicach od 3 do 12 lat, co przedstawia tabela 2.

Jak widać, omawiana interpretacja prowadzi do dwukrotnego podniesienia, w tych samych okolicznościach, dolnej granicy zagrożenia za przestępstwo z art. 177 § 2 k.k., popełnione w warunkach opisanych w art. 178 § 1 k.k.

Tabela 2

projektowany art. 178 § 1a k.k.	art. 177 § 2 w zw. z art. 178 § 1a k.k.	art. 178 § 1 k.k.
zmiana dolnej granicy ustawowego zagrożenia karą	typ kwalifikowany, zagrożony karą pozbawienia wolności od lat 2 do 8	nadzwyczajne obostrzenie kary w dolnej i górnej granicy (od 3 do 12 lat)

Wariant 3. Jednolita interpretacja art. 178 § 1 k.k. i art. 178 1a k.k. jako modyfikatorów sankcji

W tym wariantcie projektowany art. 178 § 1a k.k. jest postrzegany, zgodnie z intencjami ustawodawcy, jako zmiana dolnej granicy ustawowego zagrożenia karą, a w jego kontekście konsekwentnie reinterpreteruje się art. 178 § 1 k.k. tak, aby cały art. 178 k.k. uzyskał jednolity charakter prawny.

W tym ujęciu projektowany art. 178 § 1a k.k. stanowi *lex specialis* względem § 1 w zakresie przestępstwa opisanego w art. 177 § 2 k.k., w odniesieniu do dolnej granicy zagrożenia karą, przewidzianej za jego popełnienie. Natomiast, skoro jest mowa o relacji *lex specialis – lex generalis*, to proponowany art. 178 § 1a k.k. jest generalnym modyfikatorem sankcji. Jak to wyraźnie wynika z jego brzmienia, identyczny status normatywny powinien mieć przepis ogólny, a więc art. 178 § 1 k.k. W konsekwencji należy uznać, że cały art. 178 § 1 k.k. w sposób skondensowany określa zestaw różnych typów kwalifikowanych (podkr. autorów), o specyficznie opisanej sankcji, tworzonej z ułamka wartości wyjściowej odczytywanej z przepisu typizującego (półtorej dolnej i półtorej górnej granicy), albo wskazywanej wprost jako konkretna liczba, jak w nowym art. 178 § 1a k.k. Ilustruje to tabela 3.

Tabela 3

projektowany art. 178 § 1a k.k.	art. 178 § 1 k.k.	art. 177 § 2 w zw. z art. 178 § 1a k.k.
zmiana dolnej granicy ustawowego zagrożenia karą	zestaw typów kwalifikowanych (zmiana dolnych i górnych granic ustawowego zagrożenia karą)	typ kwalifikowany, zagrożony karą pozbawienia wolności od lat 2 do 12

Czyn z art. 177 § 2 k.k. popełniony w warunkach art. 178 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1a k.k. jest wówczas kwalifikowanym typem wypadku komunikacyjnego, z podwyższoną dolną i górną granicą sankcji. Czyli dolna granica ustawowego zagrożenia wynosi 2 lata, co wynika z nowego art. 178 § 1a k.k., a górna wynosi 12 lat, co wynika z przelicznika określonego w art. 178 § 1 k.k. ($8 + \text{połowa z } 8 = 12$).

Konsekwencje tego poglądu wybiegają daleko poza lokalny problem projektowanego art. 178 § 1a k.k. Konieczne staje się bowiem porzucenie zdecydowanie większościowego poglądu na charakter prawny art. 178 § 1 k.k. w kierunku uznania, że nie jest to okoliczność sędziowskiego wymiaru kary, lecz abstrakcyjny modyfikator granic ustawowego zagrożenia, tworzący zestaw typów kwalifikowanych. Aktualne pozostają w tym ujęciu podnoszone w literaturze zastrzeżenia związane np. z brzmieniem art. 42 § 2 k.k., który nie wymienia wprost art. 178 k.k. Ponadto, wśród utworzonych typów kwalifikowanych znajdują się także zbrodnie. Przykładowo, umyślno-nieumyślna katastrofa komunikacyjna ze skutkiem śmiertelnym, spowodowana w warunkach opisanych w art. 178 § 1 k.k., stanowi zbrodnię zagrożoną karą pozbawienia wolności od lat 3 do 15.

Z informacji zawartej w uzasadnieniu projektu i powtórzonej na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, wynika jednoznacznie, że art. 178 § 1 k.k. postrzegany jest przez rządowego projektodawcę jako modyfikator sankcji. Nie sposób bowiem inaczej odczytać stwierdzenia: „Pijany lub odurzony narkotykami sprawca wypadku śmiertelnego lub powodującego ciężkie uszkodzenia ciała pójdzie do więzienia na co najmniej 2 lata. Kara nie będzie mogła zostać zawieszona. Dziś dolna granica kary przy takim przestępstwie to zaledwie 9 miesięcy pozbawienia wolności, a wyrok do jednego roku więzienia można zawiesić”²⁸ (podkr. autorów). Jeżeli twierdzi się, że dolna granica kary grożącej za wypadek z art. 177 § 2 k.k. wynosi obecnie 9 miesięcy pozbawienia wolności, to uznaje się tym samym, że przelicznik określony w art. 178 § 1 k.k. modyfikuje ustawowe zagrożenie karą wskazane w sposób liczbowy w art. 177 § 2 k.k. (6 miesięcy + połowa z 6 = 9 miesięcy).

Wariant 4. Jednolita interpretacja art. 178 § 1 i 1a k.k. jako nadzwyczajne obostrzenie kary

W ostatnim wariantcie art. 178 § 1 k.k. postrzegany jest, zgodnie z większościowym poglądem doktryny, jako nadzwyczajne obostrzenie kary. Natomiast dla zachowania spójności wszystkich paragrafów tworzących art. 178 k.k. ignorowane jest brzmienie proponowanego art. 178 § 1a k.k., który mówi o dolnej granicy ustawowego zagrożenia karą (podkreśl. autorów), na rzecz odczytania go w sposób normatywny w odniesieniu do art. 178 § 1 k.k. – chodzi o sposób wymierzania kary w ramach jej nadzwyczajnego obostrzenia. W rezultacie granice ustawowego zagrożenia za czyn opisany w art. 177 § 2 k.k. pozostają nienaruszone i wynoszą od 6 miesięcy do 8 lat, natomiast wymierzając karę sprawcy takiego czynu w warunkach opisanych w art. 178 § 1 k.k. sąd musi wymierzyć karę przynajmniej 2 lat pozbawienia wolności, a może ją orzec na okres 12 lat.

²⁸ *Stop piratom drogowym...*, <https://ms.gov.pl/pl/informacje/news,8951,stop-piratom-drogowym-i-podniesienie.html>.

Tabela 4.

projektowany art. 178 § 1a k.k.	art. 177 § 2 w zw. z art. 178 § 1a k.k.	art. 178 § 1 k.k.
zmiana sposobu obostrzenia dolnej granicy ustawowego zagrożenia karą	typ podstawowy objęty nadzwyczajnym obostrzeniem kary	nadzwyczajne obostrzenie kary w dolnej i górnej granicy (od 2 do 12 lat)

Minusem tego wariantu jest odejście od językowego brzmienia projektowanego art. 178 § 1a k.k. i uznanie, że twórca przepisu jest niekompetentny językowo – nie potrafi zakomunikować treści normatywnych za pomocą odpowiednich pojęć języka polskiego, ponieważ nazywa nadzwyczajne obostrzenie kary modyfikacją granic ustawowego zagrożenia. Można próbować twierdzić, że pojęcie „ustawowe zagrożenie” na gruncie art. 178 § 1a k.k. oznacza coś innego niż w art. 178 § 1 k.k. (a także np. w art. 37b k.k. czy art. 60 k.k.). Jeżeli jednak uzna się, że to samo pojęcie w tym samym kontekście może być rozumiane na dwa różne sposoby, to trudno będzie racjonalnie wyjaśnić, kiedy określenie to rzeczywiście oznacza ustawowe zagrożenie karą, a kiedy tego nie oznacza.

4.

Jak widać, projektowany przepis nie może doprowadzić do satysfakcjonujących rezultatów wykładniczych. Projektodawca zignorował ustalenia nauki prawa karnego oraz aktualne orzecznictwo dotyczące rozwiązania, przewidzianego w art. 178 § 1 k.k. W rezultacie zaproponowany przepis kłóci się z obowiązującymi regulacjami *Kodeksu karnego*, tak jak postrzegane są one przez większość przedstawicieli doktryny prawa karnego i przez orzecznictwo.

Poważnym mankamentem omawianej propozycji jest brak wypowiedzi projektodawcy na temat prawnego charakteru wprowadzonego przepisu w kontekście instytucji określonej w art. 178 § 1 k.k. Twórca projektu zdaje się uważać, że jest to oczywiste, skoro ani słowem nie odnosi się do tej kwestii w uzasadnieniu przedstawionych zmian. *Prima facie* wchodzi więc w grę omówione wyżej warianty 1, 2 lub 3, z akcentem na wariant 3, jednak wydaje się, że powinno chodzić raczej o konsekwencje opisane w wariantcie 4. Sytuacji tej daleko do standardów prawidłowej legislacji, a założenie o racjonalności ustawodawcy wydaje się w tym wypadku pozbawione podstaw.

3. Konkluzje

1. Wszystkie zarysowane możliwości interpretacyjne obarczone są wadami, zarówno w zakresie ich uzasadnienia, spójności z pozostałymi regulacjami prawa karnego, konieczności odejścia od dotychczas większościowej interpretacji art. 178 § 1 k.k., jak też konsekwencji w sferze odpowiedzialności karnej. Z tego

powodu należy postulować, by w ramach prac legislacyjnych w Sejmie nad omawianym projektem zmian w Kodeksie karnym wyraźnie opowiedziano się za jedną z koncepcji wykładniczych art. 178 § 1 k.k. (podkr. autorów), aby nie było wątpliwości, że wprowadzane zmiany są rezultatem świadomego uznania omawianego przepisu za generalny modyfikator ustawowego zagrożenia karą, a okoliczności w nim wskazane stanowią znamiona kwalifikowanych typów czynu zabronionego pod groźbą kary.

2. Innym wyjściem z omawianej sytuacji jest zmodyfikowanie brzmienia art. 178 § 1a k.k. tak, aby wyrażał on rzeczywiste intencje projektodawcy i pozostawał spójny z instytucją określoną w art. 178 § 1 k.k., postrzeganą jako nadzwyczajne obostrzenie kary.
3. Najbardziej optymalnym rozwiązaniem (abstrahując od merytorycznych powodów zaostrenia odpowiedzialności karnej za wypadek drogowy) wydaje się zmodyfikowanie zaproponowanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości artykułu 178 § 1a k.k. i nadanie mu następującej treści: „Skazując sprawcę, o którym mowa w § 1, za przestępstwo określone w art. 177 § 2, sąd orzeka karę pozbawienia wolności w wysokości nie niższej niż 2 lata” (podkr. autorów). Chodzi więc o zmianę sformułowania mówiącego o abstrakcyjnym, ustawowym zagrożeniu karą, na określenie wskazujące na to, że w danej sprawie sąd *in concreto* orzeka karę pozbawienia wolności w wymiarze powyżej 2 lat. Nie ulega wątpliwości, że tego rodzaju przepis, zamieszczony w art. 178 § 1a k.k., należałoby odczytywać systematycznie i kontekstowo, uwzględniając treść art. 178 § 1 k.k.
4. Zasugerować można także innego rodzaju rozwiązanie legislacyjne, a mianowicie nowelizację wyjściowego art. 178 § 1 k.k. w kierunku nadania mu następującego brzmienia: „Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173, 174 lub 177 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, a w wypadku przestępstwa określonego w art. 177 § 2 w wysokości nie niższej niż 2 lata, do górnej granicy zagrożenia zwiększonego o połowę” (podkr. autorów).
5. Uchwalenie omawianego przepisu w zaproponowanym wyżej kształcie nie pozostawiałoby wątpliwości, jaki efekt normatywny chciał osiągnąć ustawodawca. Natomiast art. 178 § 1a k.k. w brzmieniu nadanym mu przez Ministerstwo Sprawiedliwości nie zasługuje na pozytywną ocenę i nie powinien znaleźć się w *Kodeksie karnym*.

Bibliografia

1. Bogdan, G. (2013). (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz LEX*, t. II, *Komentarz do art. 117–277*, red. A. Zoll, Warszawa.

2. Buchała, K. (1999). (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–277 Kodeksu karnego*, t. 2, red. A. Zoll, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków.
3. Budyn-Kulik, M. (2015). (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa (wydanie elektroniczne LEX).
4. Dąbrowska-Kardas, M., Kardas, P. (1999). *Odpowiedzialność za spowodowanie wypadku komunikacyjnego w świetle regulacji nowego Kodeksu karnego z 1997 r.*, cz. II, Palestra, nr 3.
5. Hałas, R., G. (2017). (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa.
6. Iwaniec, J., M. (2002), *Glosa do uchwały Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1999 r.*, sygn. I KZP 4/99, *Wojskowy Przegląd Prawniczy*, nr 2.
7. Krawczyk, T. (2001). *Niektóre konsekwencje teoretyczno-prawne art. 178 k.k.*, *Prok. i Pr.*, nr 11.
8. Kulesza, J. (2004). *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2006 r.*, sygn. II KK 285/05, *Prok. i Pr.*, nr 4.
9. Lachowski, J. (2016). (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrzosek, Warszawa.
10. Małecki, M. (2014). *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2013 r.*, sygn. III KK 326/13, *Orzecznictwo Sądów Polskich*, nr 12.
11. Mieczkowska, D. (2013). *Odpowiedzialność karna sprawcy wypadku komunikacyjnego przy zbiegnięciu z miejsca zdarzenia. Przegląd doktryny i orzecznictwa*, *Paragraf na drodze*, nr 5.
12. Pawelec, K., J. (2002). *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2001 r.*, sygn. III KKN 492/99, *Jurysta*, nr 2.
13. Piórkowska-Flieger, J. (2016). (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. T. Bojarski, Warszawa.
14. Razowski, T. (2014). (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa.
15. Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – *Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw*, druk sejmowy nr 1231, Sejm VIII kadencji, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/8F0BA081A8FDB4E6C12580B3003BEA27/%24File/1231.pdf>.
16. Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – *Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw*, druk sejmowy nr 1231, Sejm VIII kadencji, <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/druk.xsp?nr=1231>.
17. Stefański, R., A. (2016). (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Filar, Warszawa.
18. Stefański, R., A. (1998). *Wypadek w komunikacji jako przestępstwo w nowym kodeksie karnym*, *Prok. i Pr.*, nr 10.
19. *Stop piratom drogowym i podniesienie bezpieczeństwa w obrocie prawnym – projekty Ministerstwa Sprawiedliwości przyjęte przez rząd*, informacja opublikowana 10 stycznia 2017 r., <https://ms.gov.pl/pl/informacje/news,8951,stop-piratom-drogowym-i-podniesienie.html>.
20. Szmidt, K. (2001). *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1999 r.*, sygn. I KZP 4/99 (dot. wykładni art. 178 k.k.), *Prok. i Pr.*, nr 3.
21. Wojciechowski, J. (2000). *Kodeks karny. Komentarz. Orzecznictwo*, Warszawa.

22. Zoll, A. (2011). *Kilka uwag w związku z charakterem prawnym norm sankcjonujących wynikających z art. 178 § 1 k.k.*, (w:) *Teoretyczne i praktyczne problemy współczesnego prawa karnego. Księga jubileuszowa dedykowana prof. T. Bojar-skiemu*, red. A. Michalska-Warias, I. Nowikowski, J. Piórkowska-Flieger, Lublin.

Orzecznictwo

23. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. I KZP 22/11, OSNKW 2012, nr 1, poz. 6.
24. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1999 r., sygn. I KZP 4/99, OSNKW 1999, nr 5-6, poz. 27.
25. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2010 r., sygn. akt III K 5/10, LEX nr 603781.
26. Wyrok Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 8 września 2011 r., sygn. VI Ka 255/11, Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, 2013, nr 2.

* * *

Legal character of Art. 178 § 1a of the Polish Penal Code. Remarks on the draft amendment

Abstract

In the paper the authors discuss a stipulated Article 178 § 1a of Polish Penal Code (PPC). Article 178 § 1a of PPC states that in case of causing grievous bodily harm by a perpetrator while being drunk or under the influence of intoxicating agent, or when the perpetrator escapes from the scene of incident, the lower limit of the legal risk shall not be less than two years of imprisonment. The authors point out that the legislator is not aware of the consequences of introducing such regulation to the PPC. They also neglect the controversies associated with the legal essence of the discussed institution which are found in the jurisprudence. The authors express the opinion that the stipulated article needs to be modified and therefore adapted to current regulations.

Key words

Offence against safety in transport, statutory punishability, extraordinary tightening of punishment, rules of fair legislation.